

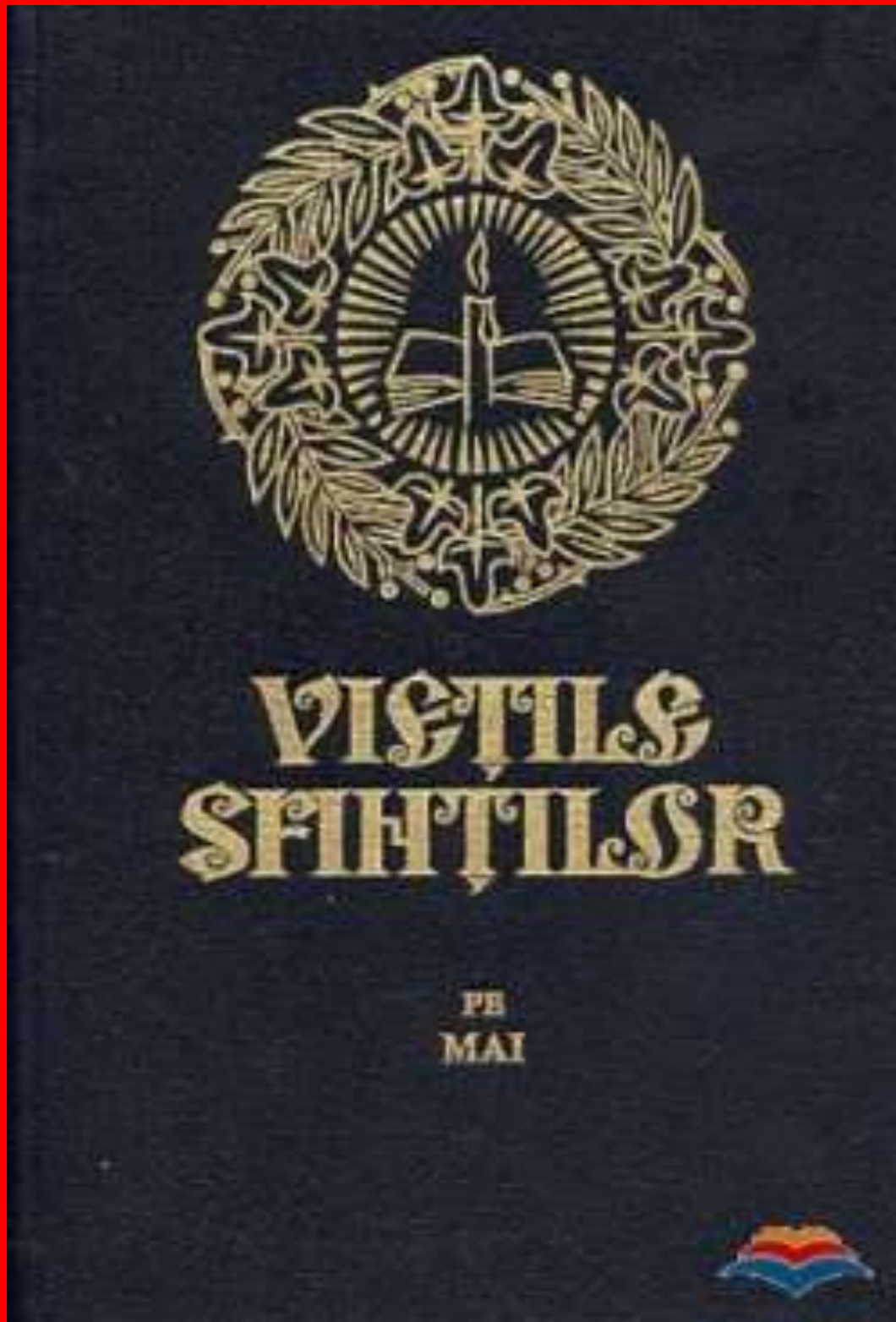
TEZAU LITURGIC

8 MAI

VIATA SF. CUVIOS ARSENIE CEL MARE

ROMAN, 1996

8 mai

Viața Cuviosului Arsenie cel Mare

Cuviosul Arsenie s-a născut în Roma cea Veche, din părinți creștini și dreptcredincioși. El a crescut în învățarea cărții și în frica lui Dumnezeu.

Ajungând bărbat desăvârșit, s-a arătat înțelept, pentru că a trecut bine toată învățătura retoricii și a filosofiei, cunoscând limba grecească și latinească. Defăimînd deșertăciunile acestei lumi și lăsînd afară înțelepciunea elinească, a intrat în rîndul clericilor, spre slujba lui Dumnezeu, căutînd înțelepciunea cea duhovnicească, pe care Sfîntul Apostol Iacov o lăuda, numind-o curată, pașnică, blîndă, bine supusă, plină de milă și bună de roduri". El a fost hirotonit diacon al bisericii celei mari din Roma, unde trăia în curăție cu întreaga înțelepciune, sîrguindu-se a fi vrednic locaș al Sfîntului Duh, Cel ce sfințește toate. Într-acea vreme împărătea la Răsărit, Teodosie cel Mare; iar la Apus, în Roma cea Veche, Grațian. Teodosie avea doi fii: Arcadie și Onorie, cărora le căuta un învățător pentru ca acela să-i învețe, nu numai înțelepciunea cea omenească, ci și pe cea dumnezeiască; ca să devină ei iscușiți în filosofia păgînească și în înțelepciunea creștinească cea îmbunătățită, care povățuiește spre iubirea lui

Dumnezeu. El a trimis în toate părțile și țările de sub stăpînirea sa, să caute pe unul ca acesta; dar nu putea să-l afle, pentru că, deși aflau trimișii mulți înțelepți, totuși nu erau cu viață plăcută lui Dumnezeu; și iarăși, a aflat mulți plăcuți lui Dumnezeu, dar nu erau iscusiți în înțelepciunea cea dinafară.

Deci, a fost nevoit împăratul Teodosie să scrie lui Grațian, împăratul Apusului, poftindu-l să caute în stăpînirea sa un bărbat ca acela și să-l trimită la dînsul să-i învețe copiii.

Împăratul Grațian s-a sfătuit împreună cu Papa Damasus și au zis: "Rușine va fi împărăției noastre dacă nu vom afla la noi un om înțelept și îmbunătățit, precum voiește împăratul Teodosie, care să poată învăța pe fiii săi filosofia și să-i povățuiască în frica lui Dumnezeu, cu cuvîntul, cu fapta și cu viața cea plăcută lui Dumnezeu". El, căutînd, n-a aflat în toată Roma mai bun și mai iscusit în amîndouă înțelepciunile, în cea lumească și în cea duhovnicească, decît pe diaconul Arsenie, care viețuia după Dumnezeu, și pe mulți îi covîrșea cu cuvîntul și cu lucrul, cu înțelepciunea și cu viața, deși nu era tocmai tînăr. Chemîndu-l, i-a spus cererea împăratului Răsăritului, poruncindu-i să meargă acolo; iar el se lepăda în tot chipul, zicînd că el a lăsat de mult înțelepciunea cea

lumească, după ce a început rînduiala slujbei lui Dumnezeu și a uitat scolasticeștile graiuri, neputînd măcar a-și aduce aminte, ci vrea ca în liniște să slujească în rînduiala Bisericii și Altarului.

Pe cît el se lepăda, pe atît împăratul cu papa îl îndemneau, sfătuindu-l să-i asculte pe ei, într-acel lucru atît de trebuință împăraților creștini și Bisericii lui Dumnezeu; să învețe pe copiii împărătești nu numai înțelepciunea cărții, ci și buna credință cea creștinească, ca să nu creadă vorbelor păgînești; ci să știe, după aceea, a apăra și a lărgi sfînta credință cea creștinească. Deci, Arsenie fără să vrea s-a supus voinței împăratului și a papei și a fost trimis de ei la Constantinopol, la împăratul Teodosie cu toată cinstea. Ajungînd fericitul Arsenie la Constantinopol, a fost primit de împăratul Teodosie cu dragoste; pentru că, văzîndu-l și cunoscîndu-l din chip și din vedere că este omul lui Dumnezeu, plin de înțelepciune și de iubire de Dumnezeu, s-a bucurat de el foarte și a înălțat mulțumire lui Dumnezeu.

Aducînd împăratul pe cei doi fii ai săi, pe Arcadie și pe Onorie, i-a încredințat lui, zicîndu-i: "Tu mai mult să le fii lor tată decît mine; căci mai mare lucru este să le dai lor bună înțelegere, decît a-i naște pe ei. Deci, ți-i încredințez bunei tale

înțelegeri, înaintea lui Dumnezeu, Care privește spre noi, ca să-i faci pe ei astfel precum doresc să-i am. Pune pe chipul bunătății și al înțelepciunii tale, ca un tată duhovnicesc, ca să nu se vatăme cu nici un fel de sminteli din cele tinerești, și pentru aceasta va fi ție nădejde în Dumnezeu, fără de îndoială de răsplătire veșnică. O, cinstite Arsenie, dacă îi vei crește pe dînșii fără de prihană, păzindu-i în bună învățătură, atunci eu m-aș bucura și aș mulțumi lui Dumnezeu. Îți grăiesc acestea și-ți poruncesc înaintea lor, ca singuri să audă și să ia aminte. Să nu cauți la aceea, că sînt fii de împărat, ci în tot chipul să-i supui pe ei la frica învățăturii tale, pentru că voiesc, ca în toate, să se supună ție, ca unui adevărat părinte și învățător al lor și să te asculte ca niște fii și ucenici".

Astfel împăratul, încredințînd lui Arsenie pe fiii săi, a poruncit ca școala lor să fie aproape de palatul său, ca să-i fie cu puțință a merge singur adeseori la ei, să vadă și să știe de învățătura și de viața fiilor săi. Iar pe fericitul Arsenie l-a cinstit, dîndu-i loc între senatorii săi, și a poruncit să-l cheme pe el tată, nu numai al fiilor împărătești, ci și al lor.

Deci, Arsenie se numea tată al împăratului și al fiilor lui. Se scrie și aceasta în Pateric, că fericitul Arsenie a primit pe amîndoi fiii împărătești,

Arcadie și Onorie, din scaldătoarea Sfântului Botez, adică le-a fost naș, pentru că s-au botezat nu în pruncie, ci după ce au ajuns în vîrstă desăvîrșită.

Primind Arsenie spre povățuire pe fiii împăratului, avea mare grijă de ei, învățîndu-i cărțile grecești și latinești și spunîndu-le lor toată înțelepciunea din dumnezeiasca Scriptură, îi povățuia spre folos la obiceiuri bune, la calea cea dreaptă și plăcută lui Dumnezeu. Dar, mai ales, îi învăța pe ei în ce fel să fie, cînd va binevoi Dumnezeu, să le dea lor împărăția pămîntească, pentru ca ei să nu se împodobească numai cu coroana împărătească, ci mai mult cu faptele cele bune și milostive, cu dreapta credință și cu cucernicia cea creștinească. Pentru că împărăția au avut-o și oamenii răi și păgîni, precum au fost mai înainte împărații cei păgîni; iar a fi cu faptele bune, acesta este lucrul firesc al împăraților creștini, care sînt datori a plăcea și a fi iubiți lui Dumnezeu și poporului; încît să rămîină pomenirea lor după ei, fericindu-se de neamuri.

O învățătură ca aceasta le dădea lor preaînțeleptul Arsenie și-i cinstea pe ei ca pe niște fii împărătești, îi pune pe două scaune și el singur îi învăța, stînd înaintea lor. S-a întîmplat într-o vreme de a mers la ei împăratul fără de veste și, văzînd pe fii săi șezînd pe scaune, iar pe Arsenie stînd înaintea lor,

s-a mîhnit foarte și a zis către Arsenie: "Oare așa ți-am poruncit? Au nu ți-am zis ca să-i ții pe ei ca pe niște ucenici ascultători și fii ai tăi; iar nu ca niște feciori de împărat?" Fericitul Arsenie a răspuns cu smerenie, zicînd: "Împărate, fiecărui lucru i se cuvine fapta cuviincioasă, tinerețile au trebuință de învățătură, iar cinstea împărătească avem datoria a o împlini".

De aceste cuvinte împăratul mîhnindu-se mai mult, i-a zis: "Au doară tu îi pui pe ei împărați?" Aceasta zicînd-o, a luat de la fii semnele cele împărătești și a pus pe Arsenie, nevoind el, pe scaun; iar fiilor le-a poruncit ca să stea înaintea lui, zicînd: "De vor învăța a se teme de Dumnezeu, a păzi poruncile Lui și a-i plăcea Lui cu dreptate și cu blîndețe, Împăratul Cel ceresc este puternic, ca să le dea împărăție pe pămînt, de vor fi vrednici pentru aceea. Iar de vor fi răi și nevrednici, apoi mai bine le va fi lor să petreacă fără împărăție, decît să împărătească cu nebunie. Și mă rog lui Dumnezeu, mai bine din copilăria lor să piară cu moarte de pe pămînt, decît ar fi răi și ar crește spre vătămarea sufletelor lor și a altora". Astfel învățîndu-i împăratul, s-a dus; iar Arsenie lăuda pentru aceea în mintea sa pe împăratul și de atunci făcea după porunca lui, pentru că el, șezînd, învăța pe fiii împărătești care îi stăteau înaintea.

Petrecînd el în mare cinste și slavă, se mîhnea foarte, întristîndu-se cu duhul, pentru că lui îi era urîtă slava, bogăția și gîlceava acestei lumi și avea mare dorință ca în liniște, în sărăcie și în smerenie monahicească să slujească lui Dumnezeu, rugîndu-se Lui cu dinadinsul, ca să-i arate lui o cale lesnicioasă spre a scăpa de viața cea din palatul împărătesc, spre cîștigarea petrecerii celei deosebite și pustnicești.

Într-una din zile a aflat pe Arcadie căzut într-o sminteală copilărească. Deci, mîniindu-se pe el, l-a bătut tare cu niște vergi și l-a rănit atîta, încît să pomenească bătaia aceea pînă la moarte; pentru că rămăseseră pe trup semnele acelea. Aceasta s-a făcut din purtarea de grijă a lui Dumnezeu, ca prin acea pricină să scoată pe Arsenie din lume și să-l ducă la viața pustnicească dorită de el. Deoarece Arcadie a prins răutate mare în inima sa asupra învățătorului său pentru bătaia aceea și, venind în vîrsta cea desăvîrșită, se gîndea cum l-ar ucide pe el. Descoperindu-și gîndul său unui credincios spătar de-al său, îl ruga să ucidă în taină pe Arsenie cu orice chip. Spătarul, temîndu-se de Dumnezeu și de împăratul Teodosie și, nevoind să facă un lucru rău ca acela, deoarece și pe Arsenie pentru acea faptă bună a lui, iubindu-l și cinstindu-l, i-a spus în taină gîndul cel rău al lui Arcadie și îl sfătuia ca, precum știe să-și păzească

viața. Deci, Arsenie, fiind cuprins de mîhnire și de frică, se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi, ca să-i îndrepte calea lui spre mîntuire. Pe cînd se ruga, a auzit noaptea un glas de sus, zicîndu-i: "Arsenie, fugi de oameni și te vei mîntui". Arsenie, auzind aceasta, îndată s-a îmbrăcat în haine proaste și a ieșit din palatul împărațesc, neștiind nimeni. Deci, mergînd la limanul mării, a găsit, după rînduiala lui Dumnezeu, o corabie mergînd spre Alexandria și, urcîndu-se într-însa, a plecat lăsîndu-se în voia lui Dumnezeu.

Sosind în Alexandria, s-a dus îndată la schitul pustiei, unde, mergînd la biserică, a rugat preoții să-l facă monah și să-l povățuiască la calea mîntuirii. Ei, văzîndu-l după față, după vedere și din vorbă că este bărbat cinstit, l-au întrebat cine este și de unde vine. Iar el le-a răspuns: "Sînt un om străin și sărac!" Deci, sfătuindu-se preoții între ei cine ar fi putut să ia pe acela lîngă sine și să-l povățuiască la nevoința vieții monahicești, l-au dus la părintele Ioan Colov și i-au spus despre bărbatul care venise la călugărie. Bătrînul, făcînd rugăciune, a zis: "Voia Domnului să fie!"

Și le-au pus masa, căci era ceasul al zecelea din zi și, șezînd preoții să mănînce cu bătrînul, au lăsat pe Arsenie, pentru că nimeni nu i-a zis să șadă la masă. Mîncînd aceia, el stătea înaintea lor privind

în jos, părîndu-i-se că stă înaintea lui Dumnezeu și a sfinților îngeri. Deci, bătrînul, luînd dinaintea sa o bucată de pîine, a aruncat-o înaintea lui, zicîndu-i: "De voiești, mănîncă!" Bătrînul a făcut aceasta, ispitind smerenia lui și vrînd să știe oare cu adevărat a venit să se lepede de sine? Arsenie a gîndit în sine, zicînd: Acest bătrîn este îngerul lui Dumnezeu mai înainte-văzător și, cunoscîndu-mă că sînt mai rău decît un cîine, mi-a aruncat această pîine ca unui cîine; deci, mi se cade ca să mănînc ca un cîine, hrana ce mi s-a dat. Deci, plecîndu-se jos, a mers pe pămînt pe mîini și pe picioare, ca un dobitoc cu patru picioare și luînd cu gura acea bucată de pîine, a mers într-un colț al chilie și, stînd acolo pe pămînt, a mîncat-o. Iar Cuviosul Ioan Colov, văzînd atîta smerenie a lui, a zis către preoți: "Acesta va fi monah iscusit!" El a iubit pe Arsenie foarte mult pentru smerenia lui și îndată l-a îmbrăcat în schima monahală, povățuindu-l la nevoița cea duhovnicească. Apoi, după puțină vreme, i-a dat o chilie aproape de sine, poruncindu-i să petreacă ca un monah desăvîrșit.

După plecarea lui Arsenie din palatul împărătesc, s-a făcut de împăratul Teodosie multă cercetare pentru el. Pentru că împăratul s-a mîhnit foarte mult după el și a trimis prin toate părțile ca să-l caute, dar n-a putut să-l afle, acoperind Dumnezeu

pe robul Său, pînă la vremea arătării lui spre folosul multora.

Arsenie, trăind în postire în chilia pe care i-o dăduse bătrînul, plăcea lui Dumnezeu, cu osteneli și cu toată fapta bună și degrabă a întrecut pe mulți părinți prin pustniceștile sale nevoițe, rugîndu-se lui Dumnezeu și zicînd: "Doamne, povățuiește-mă pe mine, cum să mă mîntuiesc!" Atunci iarăși s-a auzit un glas grăind către dînsul: "Arsenie, fugi de oameni și petrece în liniște; căci, aceasta este rădăcina curăției!" Deci, sculîndu-se, s-a dus mai departe în pustie pentru liniștea sa și, făcîndu-și o chilie mică, locuia singur într-însa, sînguindu-se în tot chipul să păzească tăcerea. Pentru aceasta, totdeauna se dădea de o parte de la tot felul de vorbe, înălțîndu-și mintea sa la cele cerești. Adică, cu trupul era pe pămînt, iar cu duhul se împărtășea cu puterile cele de sus, venind la biserică numai Duminicile și în zilele de praznic, de unde, după săvîrșirea slujbei bisericești, îndată se întorcea în liniște la chilia sa cea pustnicească. El nu vorbea cu nimeni nimic, decît numai cînd îl întreba cineva de vreun lucru de trebuință, atunci răspundea cu cuvinte scurte și alerga la liniștea sa. Viața lui era de minune tuturor părinților celor din schit.

Odată l-a întrebat părintele Marcu, zicînd: "Părinte, pentru ce fugi de noi?" Arsenie i-a răspuns: "Dumnezeu știe cît vă iubesc pe voi, dar nu pot să fiu și cu Dumnezeu și cu oamenii; căci puterile cele de sus mii de mii și întuneric de întuneric se află în ceruri și toți cu o voie și cu un gînd slăvesc pe Dumnezeu; iar voile omenești sînt multe pe pămînt și gîndurile de multe feluri; pentru că fiecare își are voia și gîndul său; deci, nu pot să las pe Dumnezeu și să viețuiesc cu oamenii!" Astfel, fericitul Arsenie, unindu-se cu Dumnezeu, se depărta de oameni și dorea ca să nu fie văzut și știut de nimeni. Dar făclia nu putea să stea mult ascunsă sub obroc; căci, străbătînd pretutindeni vestea despre viața lui cea îmbunătățită, s-a făcut înștiințare și în Constantinopol despre el.

După moartea dreptcredinciosului împărat Teodosie cel Mare, împărățind Arcadie, fiul lui, a luat înștiințare despre Cuviosul Arsenie, unde este și cum viețuiește; deci, i-a scris, cerîndu-și iertare cu smerenie pentru păcatul său cel din tinerețe; stăruind de el ca să se roage lui Dumnezeu pentru el și pentru fratele său, Onorie, care luase împărăția Apusului, să le îndrepteze Domnul bine împărățiile lor, dăruindu-i încă tot birul împărătesc, care se lua din Egipt, pentru ca el să-l împartă, precum va voi, bisericilor și mănăstirilor

și tuturor celor ce au trebuință. Dar, Cuviosul Arsenie n-a voit să-i scrie, ci prin cuvinte a răspuns trimisului, zicându-i: "Spune celor ce te-au trimis, că așa grăiește smeritul Arsenie: Dumnezeu să vă ierte pe voi, fiilor, și împărățiile voastre să le îndrepteze după bunăvoia Sa și pe voi să vă povățuiască ca să faceți voia Lui. Iar ceea ce ați scris pentru bir, de aceasta nu are trebuință Arsenie, pentru că el este mort pentru lume și să nu-l socotească nimeni că este între cei vii". Cu un răspuns ca acesta Cuviosul a eliberat pe trimisul împăratului, iar el se sălășluia în pustie, în chilia sa deosebită, trăind în tăcere și vorbind cu Dumnezeu neîncetat prin rugăciune; iar, uneori, povățuia pe alții la viața cea liniștită.

Mergînd el într-un loc, care avea o mulțime de trestie, a aflat acolo pe niște frați șezînd; iar trestia, clătinîndu-se de vînt, făcea zgomot mare. Și a întrebat pe frați, zicînd: "De unde vine acest zgomot?" Aceia i-au răspuns: "Trestia sună de vînt, părinte". Cuviosul le-a zis: "Apoi pentru ce ședeți voi aici, ascultînd zgomotul trestiilor? Dacă cineva iubește cu adevărat tăcerea, apoi nu poate suferi nici glasul cel de pasăre; căci și din acela se tulbură pacea inimii, cu atît mai mult de un zgomot ca acesta de trestie.

Într-una din zile a venit la dînsul pentru cercetare Teofil, arhiepiscopul Alexandriei, împreună cu oarecare boieri, și voiau să audă de la el cuvînt de folos. Iar starețul, tăcînd puțin, a zis către dînșii: "De vă voi spune un cuvînt pe care îl veți auzi, apoi voi veți face ceea ce voi zice eu?" Ei s-au făgăduit ca să facă aceea ce le va porunci. Și le-a zis starețul: "Oriunde veți auzi de Arsenie, să nu veniți". Minunîndu-se de cuvîntul lui, s-au folosit și s-au dus.

Arhiepiscopul a voit iarăși să vadă pe Cuviosul Arsenie și a trimis la el, întrebîndu-l dacă îi va deschide lui chilia cînd va veni?" Iar starețul a răspuns prin trimis: "De vei veni, îți voi deschide; iar de-ți voi deschide ție, apoi voi deschide tuturor. De aceea nu voi mai ședea aici". Auzind arhiepiscopul, nu s-a dus, temîndu-se să nu plece starețul din hotarele lor aiurea.

Un frate oarecare străin a mers la chilia Cuviosului Arsenie și a bătut în ușă, vrînd să-l vadă. Iar starețul, socotind că a venit ascultătorul cel ce îl sluzea, i-a deschis ușa îndată; dar, văzînd pe fratele cel străin, a căzut cu fața la pămînt, ca să nu-l vadă pe cel ce a venit. Fratele se ruga de stareț ca să se scoale de la pămînt, iar el nicidecum nu voia, ci răspundea: "Nu mă voi scula, pînă ce nu te vei duce de aici". Rugîndu-l

fratele mult și neluându-i în seamă rugăciunea, a plecat.

Un alt frate de departe, mergînd la schitul cuviosului, voia să vadă pe Cuviosul Arsenie. Pentru aceasta ruga pe cei bisericești ca să-l ducă la el, zicînd: "Voiesc să vorbesc cu părintele Arsenie". Aceia i-au zis: "Odihnește-te, frate, pînă în ziua Duminicii, cînd va veni la biserică și-l vei vedea". Iar fratele le-a răspuns: "Nu voi mânca, nici nu voi bea, pînă ce nu-l voi vedea". Atunci ei l-au trimis cu un frate, ca să-l ducă la chilia starețului.

Chilia lui Arsenie era departe de biserică ca la 50 de stadii în pustie. Și, mergînd la el, a bătut în ușă; iar starețul, deschizîndu-le, i-a primit în chilie, dar ședea, tăcînd și căutînd în jos. Au stat și ei tăcuți și nici unul dintr-înșii n-a grăit vreun cuvînt. Deci, șezînd ei astfel, a zis fratele cel bisericesc: "Eu mă voi duce înapoi, pentru că am acolo un lucru bisericesc". Și, sculîndu-se, voia să se ducă. Fratele cel străin, neavînd îndrăzneală către stareț și rușinîndu-se a rămîne, a zis către fratele cel bisericesc: "Voi merge și eu cu tine". Și, sculîndu-se, s-a închinat starețului și a plecat, neauzind nici un cuvînt de la dînsul. După aceea l-a rugat pe fratele cel bisericesc să-l ducă la părintele Moise, care dintre tîlhari s-a întors la pocăința monahicească, și l-a dus.

Fericitul Moise i-a primit bucurându-se, arătându-le multă dragoste; iar după ce i-a odihnit, i-a eliberat. Atunci fratele cel bisericesc a zis către celălalt: "Iată, am văzut pe amîndoi: pe părintele Arsenie și pe părintele Moise. Deci, care ți se pare mai bun?" Zis-a fratele cel străin: "Cel ce ne-a primit cu dragoste, acela este mai bun". Auzind aceasta un oarecare din părinți, s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne, arată-mi lucrul acesta, cum unul fuge de oameni pentru numele Tău, iar altul primește pe toți pentru numele Tău? Deci, care dintre ei este mai desăvîrșit și este vrednic de mai mari daruri ale Tale?" După aceasta, a văzut părintele acela în vedenie două corăbii mari înotînd pe un râu, într-una era Cuviosul Arsenie și duhul lui Dumnezeu îi îndrepta corabia cu multă liniște; iar în cealaltă corabie era Cuviosul Moise și îngerii lui Dumnezeu erau cu dînsul, care îi îndreptau corabia și faguri de miere puneau în gura lui Moise.

Această vedenie a spus-o părintele acela la toți părinții iscusiți și, socotind, a zis că mai desăvîrșit este Arsenie, cel ce tace, decît Moise, cel ce primește pe străini, pentru că Arsenie petrece cu Însuși Dumnezeu, iar cu Moise petrec îngerii lui Dumnezeu. Așa Cuviosul Arsenie, înstrăinîndu-se de vederea și de vorbirea omenească, cu mult mai

mult se ferea de vederea și de vorbirea femeiască, precum ne va arăta cuvîntul ce urmează.

O jupîneasă oarecare, bogată, dreptcredincioasă, înțeleaptă, temătoare de Dumnezeu și cu viața cuviincioasă, auzind de Cuviosul Arsenie, a mers de la Roma în Alexandria, vrînd să vadă pe sfîntul bătrîn. Acolo a primit-o cu mare cinste arhiepiscopul Teofil, ca pe una ce era din casa celor dintîi senatori. Jupîneasa aceea a rugat pe arhiepiscop să înduplece pe stareț să o primească cu dragoste ca pe o străină și să o învrednicească binecuvîntării, deoarece se ostenise atît de multă cale pentru el. Deci, arhiepiscopul se sîrguia în tot chipul, să-i mijlocească ei acel lucru la stareț, dar n-a putut nicidecum, pentru că se lepăda a o vedea, dar nici nu voia să audă de femeie.

Jupîneasa, luînd cunoștință de aceea, a poruncit să-i pună șaua pe calul său, zicînd: "Cred Dumnezeului meu că voi vedea pe Arsenie, pentru că n-am venit să văd om, fiindcă și în cetatea noastră sînt mulți oameni, dar vreau să văd prooroc. Și de aceea am suferit atîtea osteneli pe mare". Deci, s-a dus în pustia aceea. Cînd s-a apropiat jupîneasa de chilia cuviosului s-a întîmplat, după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, de era starețul afară din chilie; iar ea, mergînd fără de veste, a căzut la picioarele lui. El cu mîhnire a

ridicat-o și, căutînd spre dînsa cu mînie, i-a zis: "Dacă ai voit să vezi fața mea, vezi-o dar". Iar ea de rușine n-a putut să caute cu ochii spre fața lui. Deci, starețul a zis către dînsa: "Dacă ai auzit de faptele mele bune, acelea îți erau de trebuință să le socotești și să le urmezi. Dar de ce trebuință îți era a vedea fața mea? Și cum ai îndrăznit să vii atîta cale depărtată? Nu știi oare că ești femeie și nu ți se cade să ieși afară din casă? Pentru aceea ai venit aici ca, după ce te vei întoarce la Roma, să începi a te lăuda către celelalte femei, zicînd: "Am văzut pe Arsenie, și astfel vei face mare cale femeilor, care vor vrea să vină la mine?"

Ea a răspuns: "Dacă Domnul îmi va da mie să mă întorc, nu voi lăsa pe nimeni să vină aici, să te supere pe sfinția ta; iar eu mă rog ca tu să te rogi lui Dumnezeu pentru mine acum și întotdeauna, să mă pomenești în sfintele tale rugăciuni".

Răspuns-a starețul: "Mă rog lui Dumnezeu ca să-ți șteargă pomenirea ta de la inima mea". Auzind ea acestea, a plecat tulburată și, mergînd în cetatea Alexandria, s-a îmbolnăvit de necaz. Arhiepiscopul, înștiințîndu-se că s-a îmbolnăvit jupîneasa, a mers la dînsa pentru a o cerceta și a o întreba de pricina bolii. Iar ea i-a zis: "Mai bine mi-ar fi fost mie de n-aș fi venit aici, pentru că am rugat pe starețul Arsenie să mă pomenească în rugăciunile sale, iar el mi-a zis: "Mă voi ruga lui Dumnezeu ca să-ți

șteargă pomenirea ta de la inima mea! Și iată eu pentru aceea mor de necaz". Arhiepiscopul a grăit către dînsa: "Nu te mîhni de aceasta, o, fiică, că nu fără de pricină a zis aceasta sfîntul stareț, pentru că tu ești femeie, iar prin femei diavolul face multe ispite sfinților bărbați. Deci, starețul a zis acele cuvinte, cu dinadinsul păzindu-se de ispitele vrăjmașilor; iar pentru sufletul tău se roagă și se va ruga totdeauna". Deci, jupîneasa, mîngîindu-se cu acele cuvinte, s-a însănătoșit și s-a dus cu bucurie întru ale sale.

Cuviosul Arsenie petrecînd în liniștea sa, cu tot gîndul se adîncea în rugăciuni către Dumnezeu și se aprindea cu dragoste de serafim către El, încît cu totul era încălzit de fierbințeala gîndirii de Dumnezeu. Odinioară un frate de la schit, mergînd la chilia lui pentru o trebuință oarecare, s-a uitat pe o fereastră și a văzut pe starețul, stînd la rugăciune cu totul învăpăiat ca focul, și s-a spăimîntat. Și era vrednic fratele de vedenia aceea căci, stînd puțin, a bătut în ușă și, ieșind starețul și văzînd pe fratele înspăimîntat, l-a întrebat: "De mult stai aici? N-ai văzut ceva?" Iar fratele a zis: "N-am văzut nimic". Iar el, vorbind cu dînsul pentru ce îi era trebuință, l-a eliberat.

Se mai spune de acest cuvios și aceasta. Pe cînd era el în palatul împărațesc, nimeni din boieri nu

purta mai bune haine decît el; iar după ce s-a lepădat de lume, nimeni din monahi nu purta haine mai proaste decît dînsul. Însă a păstrat încă oarecare puțină rămășiță din obiceiul cel lumesc; pentru că uneori punea picior peste picior cînd ședea și-l vedeau astfel frații, dar nu îndrăzneau să-l îndrepteze pe el, de vreme ce era foarte cinstit de toți. Deci, unul dintre dînșii, părintele Pimen, a zis către ceilalți: "Să mergem la părintele Arsenie și eu voi ședea înaintea lui astfel, după cum s-a obișnuit el a ședea; iar voi să mă certați pe mine, ca și cum nu aș ședea bine, că atunci eu voi începe a-mi cere iertare și starețul se va îndrepta din aceea". Deci, au mers și a făcut așa. Iar Cuviosul Arsenie, cunoscînd că nu se cade ca să șadă monahul astfel, de atunci s-a îndreptat.

El era atît de smerit, încît căuta învățătură de folos și de la cei simpli; pentru că, odată, vorbind cu un bătrîn egiptean, cerea să-l povățuiască pe el, cum ar fi putut să gonească de la sine gîndurile cele neplăcute lui Dumnezeu. Văzînd aceea alt frate, i-a zis lui mai pe urmă: "Pentru ce, părinte, fiind atît de iscusit în Scriptură, știind bine limba grecească și latinească, întrebi pe un om simplu pentru îndreptarea gîndurilor tale?" Răspuns-a Cuviosul: "Învățătura cea grecească și cea latinească o știu, iar alfabetul, pe care acel simplu îl știe, încă nu am putut a-l învăța!" Aceasta o zicea sfîntul, adevărind

că smerenia este începătură a tuturor faptelor bune, precum și alfabetul este începătura cărților. Și, chiar dacă ar ști cineva toată înțelepciunea lumească, dar de nu va avea smerită cugetare adevărată, acela nu va putea să afle mîntuitoarea cale către Dumnezeu.

Cuviosul mai avea pe lîngă smerenia sa și umilință mare, pentru că în toată vremea vieții sale, șezînd și lucrînd lucrul mîini-lor, ținea un șervet în sîn, cu care ștergea lacrimile cele ce curgeau din ochii lui, fiindcă plîngea întotdeauna. El petrecea lucrînd toată ziua și rugîndu-se toată noaptea. Puțin somn primea cîteodată. Iar cînd avea nevoie să doarmă, zicea către somn: "Vino aici, robule cel rău, dar să nu zăbovești la mine! Astfel șezînd, dormita puțin, apoi degrabă scuturînd somnul de la ochi, se scula, se ruga și zicea către ucenici: "Monahului îi este destul să doarmă un ceas!" Iar cînd venea ziua Duminicii, se scula din seara sîmbetei la rugăciune și, întinzîndu-și mîinile în sus, lăsa soarele după sine, și astfel ședea pînă ce soarele răsărea în fața lui.

Cuviosul se îndeletnicea cu împletirea de coșnițe și de funii din frunze de finic. El nu schimba apa în care își muia frunza cea de finic pînă la anul, fără numai turna cîte puțină. Și îi ziceau lui unii din frați: "Pentru ce, părinte, nu schimbi apa finicului,

oare nu simți că miroare greu în chilia ta?" Iar sfântul le răspundea lor: "În locul tămâiei și a mirurilor celor binemirositoare, pe care în lume bine le-am mirosit, acum se cade să miros putoarea aceasta, ca în ziua înfricoșatei judecăți, să mă izbăvească Domnul de putoarea cea nesuferită a iadului".

Pe acest părinte de multe ori îl supărau diavolii, aducându-i oarecare ispitiri. Deci, odată, fratele care îi sluja, apropiindu-se de chilie, a auzit pe bătrînul, strigînd către Dumnezeu: "Nu mă lăsa pe mine, Doamne, că nici un bine n-am făcut înaintea Ta! Ci dă-mi mie după darul Tău, ca măcar de acum să pun început bun!"

S-a întîmplat odată că Cuviosul Arsenie s-a îmbolnăvit. Și, mergînd clericii, l-au luat și l-au adus aproape de biserică, în bolniță, ca să-i slujească lui. Și l-au așezat pe un pat cu așternut, punînd sub capul lui o pernă moale. Deci, a mers la dînsul un frate ca să-l cerceteze și, văzînd pe cuviosul culcat pe pat cu așternut și pernă moale sub cap, s-a smintit, zicînd: "Oare acesta este părintele Arsenie? Și oare pe acest fel de pat moale se culcă?" Și, înțelegînd aceasta preotul bisericii, a luat deosebi pe fratele acela și l-a întrebat pe el, zicînd: "Frate, cînd ai fost în lume, ce rînduială aveai? Și ce fel ți-a fost viața ta?" Iar el a zis: "Am

fost păstor de dobitoace și mi-am petrecut zilele mele în multe osteneli și griji".

Iarăși l-a întrebat pe el preotul: "Dar acum cum petreci în chilia ta?" Iar el a zis: "Viețuiesc într-o odihnă, având cele de trebuință și trăind fără de grijă". Zis-a lui preotul: "Acesta pe care îl vezi - părintele Arsenie -, când era în lume, a fost tată al împăraților și îi stăteau lui înaintea o mie de slugi. Era îmbrăcat în haine luminoase, cu brîie de aur și cu gherdane era încins; așternutul lui era de mult preț și bogăție la dînsul era fără de număr. Iar tu ai fost unul dintre cei săraci, păscînd dobitoacele, și n-ai avut o odihnă ca aceasta în lume, precum ai acum în călugărie. Deci, tu acum te odihnești după ostenelile cele din lume, iar părintele Arsenie se ostenește după odihna și îndeostularea cea luminoasă și pătimește în sărăcie!" Deci, fratele acela umilindu-se, s-a închinat preotului, cerîndu-și iertare și zicînd: "Cu adevărat, părinte, așa este. Eu am venit de la osteneli la odihnă, iar părintele Arsenie a venit de la odihnă la osteneli!" Și, folosindu-se fratele acela, s-a dus.

Într-o vreme a venit năvălirea barbarilor asupra părții aceleia, și fugeau părinții prin cetăți și prin locuri ascunse, lăsînd schitul. Iar cuviosul n-a voit să iasă din pustie la cetăți, zicînd: "Dacă Dumnezeu nu mă va păzi pe mine, apoi pentru ce

viețuiesc pe pământ?" Și au pustiit barbarii schitul, iar pe Cuviosul Arsenie nici unul din barbari nu l-au putut afla într-acea pustie, pentru că Dumnezeu acoperea pe robul Său. Apoi, gândind în sine să nu fie lăudat de ceilalți părinți, că va crește întru dînsul oarecare slavă deșartă, a apucat calea aceea pe care au fugit și ceilalți părinți. El plîngea pentru pustiirea schitului, zicînd: "Lumea a pierdut Roma, iar monahii au pierit schitul". După plecarea barbarilor, iarăși s-au întors părinții la locurile lor și, înnoind pe cele risipite, viețuiau ca mai înainte. Asemenea s-a întors în chilie și Cuviosul Arsenie.

Cuviosului Arsenie i s-a adus din Roma o diată a unui oare-care boier, rudenia lui, care, murind, i-a lăsat multe bogății și averi ca să le împartă precum va voi. Starețul, luînd acea diată voia să o rupă; dar trimisul a căzut la picioarele lui, zicînd: "Rogute pe tine, părinte, să nu rupi diata, ca să nu fie căutată la mine de cei ce m-au trimis". Atunci cuviosul i-a dat lui diata întregă, zicînd: "Eu mai înainte decît acela am murit, și cum el a murit de curînd, mă face pe mine cu diata aceasta moștenitor al averilor sale, fiind eu mort". Și a întors înapoi pe trimisul acela cu diata.

Cuviosul nu locuia totdeauna în același loc; ci, uneori din pustia schitului se muta la alte locuri

mai liniștite, fugind de cei ce veneau și-l supărau. El petrecea la un loc ce se numea Troghin, mai sus de Babilon, în preajma cetății Memfis, asemenea și în Canopul Alexandriei și prin alte locuri pustii, și iarăși se întorcea la schit, dar nimeni nu putea să ajungă chipul viețuirii lui.

Șezînd el în părțile cele de jos ale Egiptului și, neputînd să sufere supărările celor ce veneau la dînsul și-i tulburau liniștea, a voit să-și lase chilia și să se ducă aiurea. Deci, neluîndu-și nimic, a ieșit, zicînd către cei doi ucenici ai săi, Alexandru și Zoil: "Tu, Alexandre, să rămîi aici, iar tu, Zoil, să mergi cu mine la rîu și să-mi cauți o corabie, care merge la Alexandria și pe urmă te vei întoarce la fratele tău, Alexandru". Deci, ucenicii lui s-au tulburat de aceste cuvinte, însă nu îndrăzneau să întrebe pe stareț pentru ce să desparte de dînșii? Și a plecat starețul în părțile Alexandriei, dar a căzut într-o boală mare, în care a zăcut multă vreme. Iar ucenicii lui, Alexandru și Zoil, cei ce rămăseseră în chilie, se întrebau între ei, dacă n-a mîhnit cineva dintre dînșii pe cuviosul stareț cu vreo neascultare. Și, neaflînd între ei nici o pricină, se mîhneau de plecarea starețului. După ce cuviosul s-a însănătoșit, a zis în sine: "Mă voi duce iarăși la ucenicii mei". Și, sculîndu-se, s-a dus.

El fiind aproape de rîu și mergînd oameni mireni pe acea cale, din întîmplare, o femeie arabă s-a atins de jocul cuviosului; iar starețul, mîhnindu-se, a certat-o căci, fiind femeie, a îndrăznit de s-a atins de haine călugărești. Și i-a zis lui aceea: "Dacă ești monah, apoi du-te în munte pustiu!" Starețul, umilindu-se de cuvintele ei, grăia în sine, poftind adeseori cuvintele femeii aceleia: "Dacă ești monah, Arsenie, du-te în munte și sălășluiește-te în pustie". Și a mers la un loc ce se numea "piatră", unde petreceau ucenicii lui; și acolo l-au întîmpinat Alexandru și Zoil, care, căzînd la picioarele lui, plîngeau. Și a plîns și starețul, căzînd pe grumajii lor. Ucenicii au zis către stareț: "Ducerea ta de la noi, părinte, multă mîhnire ne-a făcut nouă, pentru că ne ziceau părinții: Nu s-ar fi dus de la chilia sa părintele Arsenie, dacă ucenicii nu l-ar fi mîhnit pe el prin a lor neascultare și nesupunere". Grăit-a starețul către dîșii: "Și eu am înțeles aceasta, fiilor, cum că părinții astfel zic de voi, și pentru aceasta m-am întors la voi, și vor zice acum părinții de mine: "Porumbelul cel ce a zburat din corabia lui Noe, neaflîndu-și odihnă picioarelor sale, iarăși în corabie la Noe s-a întors". Și s-au mîngîiat ucenicii și au petrecut toți împreună pînă la sfîrșitul vieții cuviosului.

Cuviosul Arsenie, șezînd în chilia sa, i s-a descoperit lui de la Dumnezeu acestea: El a auzit

un glas, zicînd către dînsul: "Ieși din chilie, ca să-ți arăt lucrurile omenești". Ieșind starețul, s-a făcut ca într-o uimire și a văzut pe îngerul lui Dumnezeu, luîndu-l de mîină și ducîndu-l la un loc și i-a arătat lui un om arap, tăind lemne și făcînd o sarcină mare; iar arapul se încerca să ia sarcina aceea pe spate și s-o ducă, dar nu putea, fiindcă era grea. Deci el, în loc ca să ia lemne din sarcină și să o facă mai ușoară, iarăși tăia lemne și adăuga la sarcină și o făcea mai grea decît întîi. Și iarăși, încercînd s-o ridice și neputînd, mai multe lemne punea și îngreuna sarcina.

Îngerul Domnului, ducînd pe fericitul Arsenie de acolo, i-a arătat lui un alt om care, stînd la un puț, scotea apă și o turna într-un vas crăpat și spart. Apa curgea afară din vasul crăpat și spart. Apa curgea din vas și se întorcea înapoi în puț, iar cel ce o scotea, se ostenea în zadar. Iarăși îngerul a arătat starețului altă vedenie: Se vedea o biserică stînd deschisă și doi bărbați călări pe cai, ducînd o bîrnă în curmeziș, amîndoi voiau să treacă prin ușile bisericii, dar nu puteau, fiindcă lemnul era de-a curmezișul; iar unul cu altul nu se învoia, ca să îndrepteze lemnul în lungimea drumului și să meargă înainte pe ușă. Voind amîndoi deodată să intre, mergeau în curmeziș, pentru aceea au rămas afară de uși, neputînd să intre în biserica cea deschisă.

Deci, starețul a întrebat pe îngerul ce-l ducea pe el: "Ce este această vedenie?" Și i-a tâlcuit lui îngerul astfel: "Acești oameni care au dus bîrna, cu chipul sînt bărbați îmbunătățiți, însă mîndri, nevoind să se smerească unul altuia. Pentru aceea nu intră întru împărăția cerului, ci rămîn afară pentru mîndria lor, prin care ei toată fapta lor cea bună o pierd. Iar cel ce scotea apă și o turna în vasul cel spart, înseamnă omul care are fapte bune, însă de păcate nu se părăsește; pentru aceea în deșert se ostenește, de vreme ce cu păcatele își pierde plata sa, pe care era să o cîștige de la Dumnezeu. Iar arapul care tăia lemne și le adăuga la sarcină, cu chipul este un om, care în multe păcate petrece și, în loc de pocăință, adaugă mai mari fărădelegi peste fărădelegile sale cele mai dinainte. Această vedenie o spunea Cuviosul Arsenie ucenicilor săi spre folos, ca și cum era văzută de un alt stareț, iar nu de el.

O altă înfricoșată descoperire, care se întîmplase altor părinți pentru dumnezeieștile Taine ale lui Hristos, o spunea astfel: "A fost într-un schit un stareț minunat cu viața și slăvit între părinți pentru faptele cele bune ale sale. Acela, din neștiința sa - pentru că era prea prost și neiscusit în dumnezeiasca Scriptură - se smintea cu necredința pentru Preacuratele Taine, zicînd că pîinea pe care o primim din dumnezeiescul Altar și

paharul, cu care ne împărtășim, nu este adevăratul Trup și Sînge al lui Hristos, ci numai închipuire a Trupului și a Sîngelui Lui. Auzind aceasta doi stareți iscușiți, ziceau între ei că nu cu răutate grăiește starețul acestea despre Sfintele Taine, ci din prostie și din neștiință; și se sîrguiau să-l îndrepteze pe el în aceea. Ei s-au dus la dînsul și, vorbind și altele pentru folosul sufletului, au început a zice și aceasta: "Am auzit, părinte, un cuvînt necuviincios despre un frate, că ar fi zis că pîinea pe care o primim și paharul pe care îl bem din Sfîntul Altar, nu este Trupul și Sîngele lui Hristos, ci numai o închipuire".

Iar starețul a răspuns: "Eu sînt cel ce am zis aceasta". Iar ei l-au rugat, zicînd: "Să nu crezi așa, părinte, ci într-acest chip: Nouă ne-a dat Sfînta Biserică sobornicească a crede și a mărturisi că pîinea este cu adevărat Trupul lui Hristos și vinul în pahar este adevărat Sîngele Lui; iar nu închipuire a Trupului și a Sîngelui". Pentru aceea îi aduceau multe cuvinte din dumnezeiasca Scriptură și de la Sfinții Părinți, dovedind necredința lui, dar în prostia sa zicea: "De nu mă voi încredința cu însuși lucrul, nu voi crede".

Bătrîni i-au zis: "Părinte, să ne rugăm dar lui Dumnezeu pentru aceasta. Noi toți trei postim o săptămînă, ca să-ți descopere ție această Taină; și

credem că-ți va descoperi, nevoind să-ți pierzi ostenele tale de mulți ani". Starețul a primit cu bucurie cuvîntul acesta și s-au închis fiecare în chilia sa, postind și rugîndu-se toată săptămîna. Starețul acela zicea în rugăciunea sa cea către Dumnezeu: "Doamne, Tu știi că nu din răutate nu cred, dar cu mintea mea proastă nu pot înțelege și pătrunde taina aceasta. Deci, arată-mi, după bunătatea Ta, singur adevărul, ca să nu mă rătăcesc cu credința". Asemenea și cei doi stareți rugîndu-se, ziceau: "Doamne, arată fratelui nostru această taină a Ta, ca să nu rămînă în necredință și să nu-și piardă osteneala sa cea îmbunătățită". Dumnezeu a ascultat rugăciunea lor și le-a descoperit această înfricoșată taină astfel: După ce s-a sfîrșit săptămîna postirii lor și a rugăciunilor, sosind ziua Duminicii, au intrat toți acei trei stareți în biserică la dumnezeiasca Liturghie și împreună au stat la un loc.

Acolo li s-au deschis ochii, cînd s-a pus pîinea pe Sfînta Masă și au văzut un Prunc mic. Preotul, întinzînd mîna ca să frîngă pîinea, a văzut pe îngerul Domnului pogorîndu-se din cer, avînd în mîini un cuțit, și, junghiind Pruncul, l-a turnat sîngele în pahar. Și cînd preotul frîngea pîinea, îngerul sfărîma trupul în pîrticele; iar cînd frații au mers să se împărtășească cu Sfintele Taine, a mers și părintele care nu credea și, luînd în mînă

carne crudă și sîngerată și văzînd în pahar sînge, temîndu-se a strigat, zicînd: Cred, Doamne, că pîinea este Trupul Tău și vinul este Sîngele Tău.

Și îndată carnea s-a făcut pîine și sîngele vin și s-a împărtășit cu multă frică și cu umilință. Părinții i-au zis: "Știe Hristos Dumnezeu că neamul omenesc nu poate să mănînce carne crudă, nici să bea sînge; de aceea își dă Preacuratul Său Trup sub chipul pîinii și Sîngele Său cel făcător de viață sub chipul vinului, ca să-l poată primi cei ce se împărtășesc cu credință". Pentru aceasta ei au dat laudă lui Hristos Dumnezeu, că n-a lăsat pe starețul cel îmbu-nătățit să piară cu necredința.

Un frate oarecare a întrebat pe părintele Arsenie pentru folosul sufletului; iar fericitul i-a zis: "Îngrijește-te în tot chipul ca, cele făcute în mintea ta, să fie plăcute lui Dumnezeu și cu înlesnire vei birui păcatele cele dinafară". Aceasta o zicea sfîntul, arătînd că toate patimile păcatelor se nasc din voința minții și din gîndurile cele spurcate ale ei, care, primindu-se în inimă, se țin cu îndulcire. Iar cel ce-și îndreptează mintea sa către Dumnezeu și izgonește îndată gîndurile cele spurcate, își taie patimile și biruiește poftetele păcatelor".

Starețul a mai zis: "De vom căuta pe Dumnezeu cu adevărat, El singur va veni la noi și-L vom vedea; și

dacă Îl vom ține pe El la noi prin viață curată, va petrece împreună cu noi".

Alt stareț a întrebat pe părintele Arsenie: "Părinte, mie îmi zic gândurile: ce vei face, căci ești bătrîn și nu poți să postești, nici să te ostenești pentru bătrînețe? Deci, du-te de cercetează bolnavii, pentru că acesta este semnul dragostei". Iar cuviosul, înțelegînd că gândul acesta este din meșteșugire diavolească, a zis acelui stareț: "Mănîncă, bea, dormi, nu lucra, decît numai să nu ieși din chilia ta". Acestea le zicea, pentru că sfîntul știa că monahul, ieșind din chilie și apropiindu-se de locașurile mirenești, îl încurcă vrăjmașul cu multe curse, spre sminteală și cădere. Deci, nu se cuvine aceluia ce a murit pentru lume, să iasă afară din chilia și din mănăstirea sa, fără de pricină, precum cel mort nu iese afară din mormîntul său. Iar monahul care umblă afară din mănăstire, după voia sa, este cu adevărat mort, pentru că a murit cu sufletul.

Sfîntul iarăși zicea: "Sînt mulți care se sîrguiesc a-și păzi curăția trupească, de aceea își omoară trupul lor cu postiri, cu privegheri și cu multe osteneli. Dar sînt puțini cei ce-și păzesc sufletul de spurcăciunea păcatului slavei deșarte, de iubirea de cinste, de iubirea de argint, de zavistie, de ura de frați, de mînie, de pomenirea de rău, de osîndire

și de mândrie. Unii ca aceștia, pe afară sînt curați cu trupul, iar cu sufletul sînt foarte spurcați. Ei sînt asemenea ca mormintele cele văruiate, care pe dinăuntru sînt pline cu oase împutite. Fericiți sînt cei ce se sîrguiesc, ca atît trupul cît și sufletul să le fie curate de toată spurcăciunea; pentru că cei curați cu inima, iar nu numai cu trupul, sînt fericiți, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

Un frate a zis cuviosului: "Părinte sfinte, am învățat cuvinte din cărți și din psalmi și mă sîrguiesc să le citesc cu osîrdie. Dar, citindu-le pe acelea, nu am umilință, fiindcă nu înțeleg puterea dumnezeieștii Scripturi, și din această cauză mă scîrbesc foarte". Răspuns-a lui fericitul: "Fiule, se cade ca neîncetat să te deprinzi la citirea cuvintelor Domnului, măcar de n-ai umilință și nu le înțelegi puterea. Pentru că am auzit ceea ce zice părintele Pimen și ceilalți Sfinți Părinți, că descîntătorii cei ce s-au obișnuit a descînta șerpilor, ei nu înțeleg acele cuvinte pe care le grăiesc; iar șerpilor, auzind puterea cuvintelor, le cunosc cu sfințenie și se îmblînzesc, dîndu-se în mîinile lor. Așa facem și noi. Măcar că nu înțelegem puterea cuvintelor dumnezeieștii Scripturi, însă, cînd le avem neîncetat în gurile noastre, auzindu-le diavolii se înfricoșează și fug de la noi, nesuferind cuvintele Sfîntului Duh, care le-a grăit prin robii Săi, prooroci și apostoli".

Apropiindu-se vremea mutării lui la Dumnezeu, a zis uceni-cilor săi: "Să nu faceți pentru mine acea pomenire, adică să puneți masă și să chemați frații la mîncare și la băutură. Numai de aceasta să vă îngrijiți, ca să se săvîrșească aducerea dumnezeieștilor jertfe, pentru păcătosul meu suflet". Auzind acestea, ucenicii s-au tulburat și au început a plînge. Iar el le-a zis: "Nu plîngeți, fiilor, că încă n-a venit ceasul sfîrșitului meu, însă este aproape". Deci, l-au întrebat ucenicii: "Părinte, cum te vom îngropa?" Iar el le-a zis: "Nu știți oare, să mă legați de picioare cu o funie și să mă aruncați în munte?"

După ce i s-a apropiat moartea, a început a se teme și a plînge. Și, văzîndu-l ucenicii plîngînd, l-au întrebat: "Oare și tu te temi de moarte, părinte?" El a răspuns către dînșii: "Frica aceasta cu adevărat a fost în mine în toate zilele călugăriei mele, din ziua în care am luat asupra mea acest chip". Și a adormit Cuviosul părinte Arsenie, somnul cinstitei morți, dîndu-și sfîntul său suflet în mîinile Domnului, Căruia l-a slujit cu osîrdie. Auzind părintele Pimen, că s-a mutat părintele Arsenie, a lăcrimat și a zis: "Fericit ești, părinte Arsenie, că ai plîns în toate zilele vieții tale! Pentru aceasta în veci te vei veseli; căci cel ce nu plînge aici de voie, va plînge acolo în munci fără de voie, dar fără nici un folos!"

Se povestește de Cuviosul Arsenie și aceasta: că acesta era cuvîntul lui adeseori, zicînd către sine: "Arsenie, la ce ai venit aici? N-ai venit la odihnă, ci la osteneli; nu la lenevire, ci la nevoință. Deci, nevoiește-te, ostenește-te și nu te lenevi". Încă și aceasta o spunea sfîntul: "De multe ori m-am căit de cuvîntul pe care îl grăiam, iar de tăcere, niciodată!"

Părintele Daniil povestea despre dînsul: "Niciodată nu voia să grăiască vreo întrebare din carte, măcar deși putea, fiindcă știa bine dumnezeiasca Scriptură; însă, tăcea, ca să nu se arate înțelept în cărți. Nici nu scria vreo scrisoare la cineva, socotindu-se că este prost pentru Hristos și neștiutor. Nici de slujba altarului nu se atingea, măcar că era sfințit pentru aceasta, ci cu monahii cei nesfințiți se apropia la dumnezeieștile Taine; și aceasta o făcea din smerenia sa cea mare. Iar cînd mergea în biserică la soborniceasca cîntare, se ducea după un stîlp, ca nici el să nu vadă pe cineva la față, dar nici fața lui nimeni".

Vederea lui era îngerească, ca și a lui Iacov cel din Legea Veche; cu totul era cărunt, curat la trup și uscat din înfrînarea cea mare și barba mare pînă la brîu; iar perii de la ochi îi căzuseră din cauza plînsului din toate zilele; era înalt la stat și gîrbov la bătrînețe. El a avut un sfîrșit fericit, viețuind în

călugăreștile osteneli cincizeci de ani; cu postul și cu rugăciunile plăcînd lui Dumnezeu. În schit a petrecut patruzeci de ani, zece ani la un loc ce se numea Troghin, mai sus de Babilon, în spatele cetății Memfis, iar trei ani a viețuit în Canopolul Alexandriei. Întorcîndu-se iarăși în Troghin a petrecut doi ani și a adormit acolo întru Domnul, avînd vîrsta de o sută de ani și mai bine. El a fost bărbat bun, plin de Duhul Sfînt și de credință. Cu ale cărui sfînte rugăciuni să ne învrednicim și noi a cîștiga iertare de păcate și viața veșnică de la Hristos Domnul nostru, Căruia I se cuvine slavă împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

